

BANCA I PODER DARRERE DE LES EMPRESES CONTAMINANTS

Cavallers de la mort

Les Corts valencianes aprovaren recentment la Llei d'Impacte Ambiental que, presumiblement, haurà d'actuar contra una multitud d'empreses que encara se salten a la torera tota legalitat. La Banca i els grans trusts econòmics semblen impedir tota resposta oficial a aquest permanent genocidi del nostre ecosistema. Heus-ne ací els noms dels principals.

E. Company, E. Roig, I. L. Belda

Durant tot 1988 i l'actual trimestre la Direcció General d'Indústria tan sols sancionà cinc empreses en tot el País Valencià. El total de les multes apenes ascendeix a 240.000 pessetes. No obstant això, segons fonts oficials, més de 4.000 indústries contaminen el nostre medi ambient. La Conselleria es nega a donar noms.

Prop de 300 indústries localitzades a la Fuente del Jarro, València, no tenen abocadors ni cap depuradora. Extensos arrossars de Silla moren sota els abocaments tòxics industrials. El diputat d'Euskadiko Ezquerria, Juan María Bandrés, denuncià davant del Congrés, recolzant-se en un informe del Fons de Documentació del Medi Ambient i IU-UPV, que les aigües residuals de tres centenars de fàbriques i tallers situats al voltant de l'Albufera contaminen aquesta llacuna, «patrimoni de la humanitat». La regla general és que les multes brillen per la seua absència. I que milers d'empreses maten l'atmosfera i la vida del país.

València, O.K.

Des de fa uns anys un grup de nens del barri Marítim pateix malalties de pulmó i de bronqui. L'empresa **Patuel, SA**, situada en el mateix pati de llums d'un conjunt de vivendes, llança salvatgement a l'aire diòxid de sofre. El SO₂ reacciona químicament transformant-se en àcid sulfúric i, posteriorment, en pluja àcida. Patuel, SA, fàbrica de paper i seda, és propietat de **Santiago Ronda Ronda, Salvador Martí i Salomé Ballester**. Un jutjat de València va admetre una querella veïnal per delictes contra la salut pública i l'ecosistema.

La comarca de l'Horta és un mapa negre saturat d'indústries contaminants. Així, la **Societat Italiana di Vetro**, anunciada en el seu dia a bombo

i platerets per a la reindustrialització saguntina, no ha estat mai inspeccionada per Indústria, segons fonts oficials. Un cas similar és el de l'**Empresa Nacional de Fertilizantes, SA, Enfersa**, també de Sagunt, una contaminant pràcticament intocable. Presidida per **Antonio Valcarce García**, el seu capital és de 7.825 milions de pessetes i està lligada al **Banco Hipotecario de Espana**, a la **Compañía Española de Seguros y Reaseguros** i a la **Comercial de Potasas**. Una altra societat, **Sierra Menera**, companyia minera, llança la seua pols de ferro directament al veïnat del castigat Sagunt.

A Silla continua **Anti-Hierro**, empresa dedicada a la recuperació de ferralles i prefilèria, que llança una columna supertòxica de fum sobre el mateix poble i els arrossars i aboca una gran capa residual sobre la vegetació de la zona i de les sèquies de reg. **Anti-Hierro** també compta amb bons padrins. Lligada a l'**OPUS**, capital basc, el seu gerent i màxim accionista és **Gabriel López-Bravo Velasco**, fill del desaparegut ex-ministre franquista **Gregorio López Bravo**. Un ex-regidor del PNB, **José Antonio Iturrioz**, n'és l'administrador.

Colossos tòxics

A València mateix, la societat municipal de recollida del fem, **Fervasa**, que presideix el regidor **Juan Augusto Estellés** i que té com a consellera l'alcaldeessa **Clementina Ródenas**, ateny una de les màximes cotes de contaminació de tot el País Valencià. Les esorrenties de les aigües amb què es tracten els fems són altament nocives. En el mateix polígon de **Fervasa** hi ha **Cervezas El Águila**. La seua depuradora és excel·lent, però tots el diumenges i dilluns a les sis del matí un fang negre és abocat al barranc de Xiva, que després desemboca en plena Albufera.

Insalubre i contaminant és la pode-

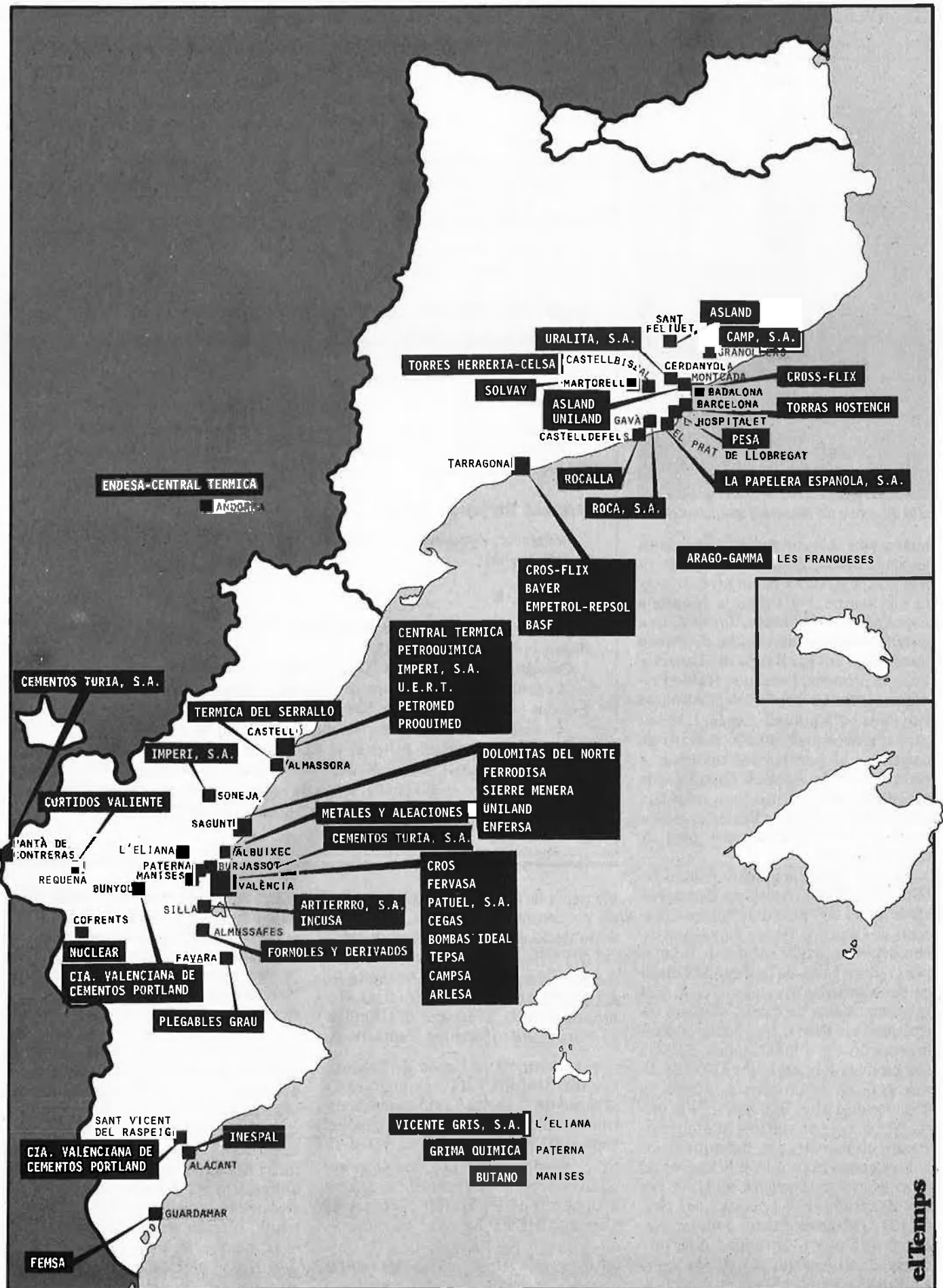
rosa **Cros**, una societat on quasi tota la banca té accions. És, doncs, difícil ficar-hi mà. Cros, ubicada al barri de Natzaret, utilitza productes químics altament perillosos, com l'amoníac i el fluor. A Natzaret hi ha també els gegantins dipòsits d'hexà d'**Aceiteras Reunidas de Levante, SA, Arlesa**, societat dedicada al refinament i l'envasament d'olis vegetals i a produir farines per a pinsos.

Arlesa és un perill públic. Els seus 190.000 litres d'hexà són fàcilment inflamables i, per una altra banda, els seus residus continuen contaminant la platja i fins i tot arribaren a enverinar l'aigua potable de nombroses vivendes el febrer de 1988. Amb seu a Quintanar de la Orden, Toledo, el seu president és **José María García Rodríguez**, vice-president a la vegada de **Bunge Ibérica, SA** i conseller de **Pinturas Duraval, SA**, societats on també participen altres socis d'**Arlesa**. El més destacat d'ells és **Javier Errandonea Allende**, president de **Delta Ibérica, SA**, d'**Ego Ibérica**; de **Termo Electricidad Consonni, SA**; i conseller de **Vidrala, Talleres de Amurrio** i **Elorriaga Eléctrica**.

Al costat del vell llit del Túria figuren encara en actiu les no-contaminants, però sí perillosíssimes cisternes de **Camps**. Quatre grans grups bancaris i l'estat impedeixen que Campsa abandone València. Una altra empresa d'hidrocarburs, la **Repsol-Butano**, manté 28 anys la seua enorme planta embotelladora al si de Manises, a pocs passos del primer aeroport civil valencià i d'un reguitzell de potencials polvorins. **Butano** hi allotja més de 9.000 m³ de gas. Una altra de les seues plantes continua estant en ple centre de Torrent.

Alacant i Castelló

La comarca de l'Alacantí està inundada per un gran nombre d'abocadors de fem clandestins. La **Cros**, ja des-

Més de quatre mil empreses ens pol·lucionen.

apareguda del municipi d'Alacant, abocava residus de fosfats directament a la platja d'Aigua Amarga. Una costa que també contamina la **Industria Espanola del Aluminio, Inespal**, una potent empresa associada al **Banco Saudí Espanol** i al **Banco del Desarrollo**, que presideix **Fernando Rubio Fernández**, també president d'**Alúmina Espanola** i d'**Aluminio Espanol**. El seu capital s'acosta als 50.000 milions de pessetes, amb participació japonesa. A Guardamar, la **Fàbrica Espanola de Magnetos, SA, Femsa**, que presideix **Inigo Caverro**, llança a l'exterior aigües residuals hipercontaminades fora de tota vigilància.

Al nord, la situació no és gaire diferent. Vora 80.000 hectàrees de terreny i més de 30.000 pins dels boscos adjacents de Castelló, Terol i Tarragona sucumbeixen mortalment des de fa anys per la pluja àcida de la **Central Térmica de Andorra**, situada a Terol. Les seues emissions de diòxid de sofre intoxicuen els Ports. Les dades són esborronadores: 70.000 quilos de SO₂ són cremats junt amb uns 1.700 de diferents òxids de nitrogen cada hora. El llavador de carbó, incorporat fa ja mesos per a corregir aquesta insalubritat, encara no ha entrat en funcionament.

La **Central** és propietat d'**Endesa**, el grup estatal que genera el 41,49 per cent de carbó i el 32,7 per cent de l'electricitat. **Feliciano Fuster Jaume**, president de **Gas y Electricidad, SA**, presideix també **Endesa**, de la qual **Enrique Fernández Mato** és responsa-

ble per a la Térmica de Andorra. Entre els consellers d'**Endesa**, hi figuren **Antonio Rodríguez Andía**, de la direcció de l'**INI**; **Juan Rodríguez de la Rúa**, director general d'**Obres Hidràuliques del MOPU**; i **José María Kindelán Gómez de Bonilla**, president de l'**Empresa Nacional de Residuos Radiactivos**.

Fertiberia, de la **Unión de Explosivos Río Tinto, UERT**, emmagatzema al Grau de Castelló 2.000 tones de nitràt amònic. L'empresa, protegida pel **Banco Hispano-Americano**, entre altres, incompleix la normativa sobre allunyament urbà i només se separa 300 metres de les brutals cisternes de **Campsa**. **UERT** ha estat sancionada any rere any per l'Ajuntament de Castelló, però la suma total de les multes apenas supera les cent mil pessetes.

La relació Banca-contaminació

Petromed

President: Juan Herrera Fernández, conseller del Banco Espanol de Crédito.
 Conseller: Pablo de Garnia y Manssi, president del Banco Espanol de Crédito i del Banco del Desarrollo Económico Espanol.

Conseller: César de la Mora Armada, conseller del Banco Espanol de Crédito.

Compañía Valenciana de Cementos Portland, S. A.

President: Pablo de Garnica y Mansi, president del Banesto, del Banco de Desarrollo Económico Espanol.

Cementos Uniland, S. A.

Administrador solidari: Santiago Fradera Butsems, conseller del Banco de Fomento.

Inespal

Conseller: Javier Balleste Doldi, conseller del Banco Saudí Espanol.
 Conseller: Gabriel de Garnica y Mansi, conseller delegat del Banco de Desarrollo Económico Espanol.

Repsol Butano, S. A.

Conseller: Fernando Merry del Val y Diez de Rivera, conseller del Banco Exterior de Espana.

Cros, S. A.

Vice-president: Emilio Botin, president del Banco de Santander i conseller del Banco Intercontinental Espanol.

Conseller: delegat: Juan A. Delgado Garriga, conseller del Banco de Asturias.
 Conseller: Joaquín Chapaprieta Ornstein, i conseller del Banco Intercontinental Espanol i vocal del Banco de Santander.

Conseller: José María Cata Virgili, conseller del Banco de Progreso.
 Conseller: Francisco Javier de la Rosa Martí, president KIO-Quail Espana.
 Conseller: Rafael Alonso Botin, i vice-president de la Banca Jover, i director general del Banco de Santander, a més de conseller del Banco Comercial Espanol.
 Conseller: Juan Antonio Samaranch Torrelló, conseller de la Caixa de Pensions per a la Vellesa de Catalunya i Balears.

Les refineries de **Proquimed** i de la seua germana, **Petromed**, —la primera, presidida per **Luis Alvarez de Estrada**, baró de les Torres i conseller de **Warner Espanola**; i la segona, per **Juan Herrera Fernández**, marquès de **Viesca de la Sierra** i conseller del **Banesto**— són altament nocives. **Proquimed** compta amb un capital superior als mil milions de pessetes i es dedica a la fabricació i venda de caprolactama. Per la seua part, **Petromed** escriptura nou mil milions de pessetes de capital i refina petroli i derivats. Pablo de Garnica i Mansi, gran rei de la banca com a president del **Banesto** i del **Banco del Desarrollo**, present en moltes contaminants, n'és un dels consellers. Sofre, SO₂, partícules, òxid de nitrogen i aldehids són expulsats cada minut per aquestes petroquímiques.

Femsa

Secretari: Joaquín Elola-Olaso Arraiza, conseller del Banco Mercantil de Tarragona.

Enfersa

Conseller: Juan Ignacio Moltó García, conseller del Banco Hipotecario de Espana.

Campsa

President: José Luis Díaz Fernández, conseller del Banco Comercial Espanol i vocal del Banco de Santander.

Conseller: Epifanio Ridruejo Brieva, director general del Banco Central.

Director general d'Economia i Finances: Juan Bello Garrido, conseller del Banco Espanol de Crédito.

Compañía Roca Radiadores, S. A.

Vice-president: Jordi Oriol Vilanova, conseller del Banco Zaragozano.

Conseller: José María Chimeno Chillón, director general comercial del Banco Atlántico.

BASF Espanola, S. A.

Conseller: Alejandro Fernández de Araoz y Marañón, president del Banco Internacional del Comercio-Grupo Banco Central.

Bayer Hispania Comercial, S. A.-Productos Eléctricos, S. A. (PESA)

Conseller: Luis Cantarell i Cornet, conseller de la Banca Jover.

Conseller: Juan Antonio Delgado Garriga, conseller del Banco de Asturias.

Torras Hostench, S. A.-Kuwait Investment Office-Papelera del Mediterráneo

President: Fahad Mohammed Skeik Al-Sabah, conseller del Banco Atlántico.

Explosivos Río Tinto, S. A.-Cros, S. A.

Conseller: Javier Benjumea Puigcerver, conseller del Banco Hispano-Americano.

Perill, cimenteres

Totes les cimenteres són contaminants. Bàsicament per la pols que vesen i que l'aire transmet. La **Compañía Valenciana de Cementos Portland** —5.000 milions de capital, quasi tot de la família **Serratos Ridaura**, i també presidida per **Pablo de Garnica i Mansi**—; l'**Asland**, **Uniland, SA**, —**Banco de Fomento**— i **Cementos Turia** —família **Carpi**, d'**Hormigones Levante, SA**— asfixien les ciutats valencianes de Sant Vicent del Raspeig, Bunyol, Sagunt i Burjassot, entre d'altres, i el voltant del pantà de Contreras.

Això no obstant les pedreres degraden notablement l'ambient pel tractament de les seues primeres matèries a les cintes de transports. Les plantes de conglomerats asfàltics, que necessiten unes depuradores caríssimes, es troben quasi totes al marge de la llei. I moltes d'elles ni tan sols posseeixen un dictamen previ per a la seua instal·lació. Propietat de les grans cimenteres i dels consorcis bancaris, utilitzen diàriament agents decapants com el cianur.

Asfixiada

Al Principat, per sectors, la indústria cimentera, tant en l'extracció de material com en el tractament d'aquesta, ha ocasionat diversos desastres naturals. N'és un bon exemple el Parc Natural de Garraf, en concret a Vallcaraca, on l'empresa **Asland, S.A.** ha ocasionat danys ecològics irreparables. **Asland, S.A.** té una altra planta a Montcada i Reixac, on els efectes del tractament del ciment, amb el polsim generat, ha deixat els voltants entapissats de gris.

Asland, S.A., que té com a president del consell d'administració **Joaquim Bertran i Caralt**, compta amb consellers com, entre altres, **Inigo de Oriol e Ybarra**, president d'**Hidroeléctrica de Catalunya**, i amb **Juan Carlos Fierro Jiménez-Lopera**, conseller de la **Sociedad Comercial y Financiera, S.A.**

Una altra de les empreses contaminants és la **Compañía Roca Radiadores, S.A.** Situada a Gavà, Baix Llobregat, va ser freqüent, durant un temps, observar com es cremaven, des de l'interior del complex, a l'aire lliure, restes de porcellana de rebuig. És president de **Roca Radiadores, S.A.**, **Antoni Roca i Portet**, i vice-president del consell d'administració, **Jordi Oriol i Vilanova**, que és per la seva banda conseller del **Banco Zaragozano**. **José María Chimeno Chillón**, conseller de **Roca Radiadores, S.A.**, ostenta el càrrec de director general comercial del **Banco Atlántico**.

D. MÈNEC UMBER T

Camp, a Granollers, del sabó a l'atmosfera bruta.

Fertiberia, a Castelló: vent verinós.

Molta multinacional

Quant al sector químic, **Sinor-Kao, S.A.**, de Mollet del Vallès, ha tingut les seves diferències amb grups ecologistes a causa d'una explosió, el gener de 1987, que va alarmar les poblacions de Mollet, San Fost i Martorelles, **Sinor-Kao, S.A.**, amb capital japonès —**Yoshiro Mon**, president—, té com a conseller **Pere Durán Farrell**, president de la comissió «Barcelona 100 anys de Fires».

Solvay ET CIE, S.A. a Martorell, està considerada com una de les indústries més perilloses del país perquè emmagatzema gasos d'alt risc. **Solvay ET CIE, S.A.** està vinculada a **Repsol**, que li subministra l'etilè, i estudia la possibilitat de construir un etileducte des de Martorell fins al port de Barcelona. El director general n'és **Michael Bister Suelens**, que és igualment president de la **Sociedad General de Hules, S.A.**

Basf Española, S.A. a la seva planta a la petroquímica de Tarragona, ha merescut l'atenció de l'organització ecologista internacional **Greenpeace**, en el context de la campanya «mediterrània 1988». **Greenpeace** ha denunciat la contaminació del medi marí tot basant-se en les anàlisis dels residus líquids evaquats pels emissaris de la multinacional. **Alejandro Fernández de Araoz y Marañón**, conseller de **Basf Española, S.A.**, és president del **Banco Internacional de Comercio**.

Productos Electrolíticos, S.A. (PESA), d'Hospitalet del Llobregat, va tenyir, fa un temps, d'un polsim gris fosc, que en contacte amb l'aigua adquiria una coloració groguenca, el Delta del Llobregat. La causa era l'abo-

cament de crom hexavalent en el riu, producte residual del tractament del crom. En l'actualitat, si bé la seva actuació sobre el medi ambient compleix la legislació, en el nou emplaçament per efectuar-hi l'abocament de residus, a Castellolí, Anoya, ha tingut diversos contenciosos amb la Companyia d'Aigües de Rigat, per la Contaminació de les aigües subterrànies. **PESA** va ser adquirida per la multinacional alemanya **Bayer Hispania Comercial, S.A.** i un dels seus consellers, **Lluís Cantarell i Cornet**, familiar del president, **Francesc Cantarell i Cornet**, és conseller de **Bayer Hispania**. **Rudiger Langguth**, vice-president de **Bayer Hispania**, ho és també de **PESA**, igualment compaginen idèntics càrrecs en les dues empreses el secretari **Wolfgang Linz** i el conseller **Konrad Lang**. Per la seva banda, **Lluís Cantarell i Cornet**, és conseller de la **Banca Jover, S.A.**, i **Juan Antonio Delgado**, conseller de **PESA**, ho és també del **Banco de Asturias, S.A.**

Per un altre costat, els emissaris de **Bayer Hispania** de la seva planta a Tarragona, han aparegut en l'informe sobre la contaminació del medi marí, «Mediterrània 1988», de **Greenpeace**.

I encara més

La **KIO, Kuwait Investment Office**, controla la paperera **Torras Hostench, S.A.**, que és la matriu d'**ERT-Cros, Explosivos Río Tinto**, del sector químic. **Torras Hostench, S.A.** té com a residus industrials el rebuig de la cel·lulosa i diversos tipus d'àcids. Tot i que en l'actualitat fa els abocaments legalment a Sarrià de Ter, grups ecologistes havien manifestat que els residus de **Torras Hostench, S.A.** havien contaminat el Ter fins a l'altura de Torroella de Montgrí. El president del consell

N'hi ha per a tothom

Província	SO2		Partícules		NO2	
	1 h.	1 Km2	1 h.	1 Km2	1 h.	1 Km2
Alacant	4	723	6	1.088	1	217
Balears	39	4.647	19	2.268	6	756
Barcelona	33	18.492	11	6.171	5	3.000
Castelló	216	13.206	21	1.313	53	3.234
Girona	10	729	2	183	2	161
Lleida	12	335	7	189	3	92
Tarragona	79	6.000	29	2.177	16	1.243
València	8	1.505	16	2.870	2	282

SO2: Anhidric sulfurós. NO2: Diòxid de nitrogen. lh: kg/hab. any. 1 Km2: kg/km2 any.
Font: Ministeri d'Indústria i Energia.

d'administració de **Torras Hostench, S.A.**, **Sheik Fahad Mohammed Al-Sabat**, és conseller del **Banco Atlántico**. El vice-president, **Fouad Khalet Jaffar**, és conseller d'**ERT-Cros**, com també el conseller delegat **Jorge Núñez y Lasso de la Vega**. **Manuel Vilanova Herrán**, és conseller delegat de **Papelera del Mediterráneo, S.A.** **Javier Benjumea Puigcerver**, conseller d'**Explosivos Río Tinto, S.A.**, és conseller del **Banco Hispanoamericano**.

Altres empreses potencialment contaminants, al Principat, són **Empetrol-Repsol** (petroquímica); **Camp, S.A.** (detergents); **Uralita, S.A.**, i **Rocalla, S.A.**, (materials per a la construcció); **Laboratoris Aragó, S.A.** (esterilització de material quirúrgic); **La Papelera Española, S.A.** (paperera); i **Torres Herberia/Celsa** (siderúrgica). Però es tracta de la punta de l'iceberg.

La contaminació a les Balears, per les seues característiques, mereix la setmana vinent un capítol especial. □